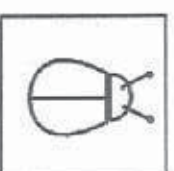
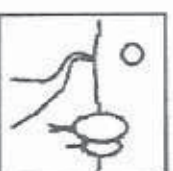
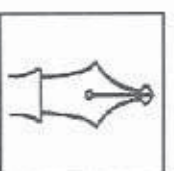
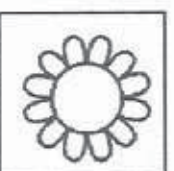
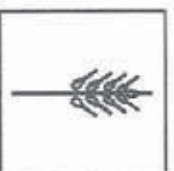

erica

driemaandijks contactblad
van de werkgroep
limburgse natuurgidsen v.z.w

België - Belgique
P.B.
3960 BREE
12/2573

Thomassen Leo - Cuppens Reinh.

Velmerlaan 12

3806 Velm - St. Truiden

juni 2001

dit is nummer 2
van de 29ste
jaargang

verantwoordelijke uitgever:
T. Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren

kantoor van afgifte
Bree 01

ERÏCca

29 ste jaargang nr 2 Zomernummer 2001

van de Werkgroep
Limburgse Natuurgidsen VZW
Lid van Natuurbeschermingsactie
Limburg (NAL)

Voorzitter: Leo Thomassen
Velmerlaan 12
3806 Velm St.-Truiden
Tel: 011/688811
e-mail: leo.reinhilde@pi.be

Secretaris: Jos Janssen
Djef Antenstraat 59
3500 Hasselt
Tel: 011/27 06 73

CVN-Limburg: Sarah Descamps
Groene Huis Bokrijk
tel: 011/265482
fax: 011/265455
e-mail: cvn_limburg@hotmail.com

Tijdschrift Erica

Samenstelling:
Theo Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren
Tel: 089/86 43 54
e-mail: Theo.Dreesen@village.uu.net.be

Ledenadministratie :
Cécile Ulenaers
Steenweg op Linde 66
3990 Peer
Tel: 011/79 13 84

Abonnementen:
200 fr te storten op
235-0010248-75
v/d Limburgse Natuurgidsen

Onderwijs

**Schoolhoofd: 'Onthouden,
jongens: alle boomen zijn
mannetijk, behalve linde,
lamarinde en banaan'.**

**En ik nadenken,
hoe jong ik ook was: een linde, ja,-
mijn mooie moeder
in een zacht groenzijden jurk,**

**en lamarinde, ja,
vliende droom
van donkere vrouwen langs de Nijl,**

**Maar banaan, nee,
wist die bleke man dan niet
dat ze zelfs aan de boom
altijd al omhoogstaant?**

Hans Warren
uit: Verzamelde Gedichten 1941-1981

Eindelijk hebben wij sinds enkele weken opnieuw kennis gemaakt met de zon. Men zou beginnen twijfelen aan de natuur, maar natuurgidsen weten beter. Ook de landbouwer die achter ons huis een graanveld heeft had er vertrouwen in. "Als er iets in evenwicht is", zei hij, "dan is het de natuur" en hij kan het weten want met de natuur heeft hij ervaring, al is het maar om er zo veel mogelijk opbrengst uit te halen.

Onze benadering van de natuur licht wel heel anders. Door het organiseren van cursussen en vormingsactiviteiten geven wij de mensen inzicht en vaardigheden opdat zij zich zouden inzetten voor meer natuur en een beter milieu en aan aanbod ontbreekt het helemaal niet.

Van de drie cursussen natuur-in-zicht die georganiseerd werden in het voorjaar is er maar één die een goede bezetting kende, namelijk Lummen met 16 deelnemers. Wat loopt er verkeerd? Is het door het programma, het tijdstip, onvoldoende publiciteit dat de mensen niet staan aan te schuiven? Misschien zijn er lezers van Erica, die ook dit artikel lezen (je weet maar nooit), die ons een tip kunnen geven.

De cursussen natuurgids lopen naar wens. In Nieuwenhoven (Sint-Truiden) zijn we binnenkort toe aan de laatste les en kan alle aandacht gaan naar de biotoopstudie en de late stagewandelingen.

Met de vormingsactiviteiten zijn wij op het einde van deze maand aan de 15de van de 30

activiteiten, goed uitgebalanceerd dus over het jaar.

Nog een aanrader is de vakantiecursus "Voerstreek" van 23 tot en met 27 juli e.k. Nieuw is de korte cursus (één theorieles en twee dagexcursies) "Natuur in de stad". Deze gaat door in Kiewit (Hasselt) maar de andere steden in Limburg moeten niet wanhopen, in hun stad kan een dergelijke cursus ook georganiseerd worden. Eenieder heeft dus de kans om meer inzicht en vaardigheden te verwerven in, over en ten voordele van de natuur.

Tenslotte nog dit: U weet wellicht dat de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen beschikt over een databank waarin alle mensen opgenomen zijn die zich in Limburg met "Natuur" bezighouden. Deze databank is nu herwerkt tot een gebruiksvriendelijk instrument waardoor, binnen de kortste tijd, vragen naar natuurgidsen, lesgevers of "specialisten" kunnen beantwoord worden. Vele lezers van Erica staan uiteraard in deze databank maar u kan er ook informatie uit opvragen om in uw vereniging of regio een en ander rond de natuur te organiseren. Wij hopen dat u van deze informatie gretig zal gebruik maken.

Rest mij alleen u een aangenaam verlof te wensen.

Leo

Vormingscursussen 2001

De vormingsactiviteiten van 2001 zitten nu midden in de lente op kruissnelheid. Er is op dit ogenblik een ongeoorloofd aanbod voor wie zich wil bekwanen in een of ander specifiek onderwerp, of wie gewoon met anderen de natuur wil intrekken. Het zijn niet alleen de vormingscursussen van onze eigen werkgroep die op het programma staan. Maar er zijn ook de eigen programma's van de verschillende Likona werkgroepen, waarvan een deel samen met onze werkgroep ingericht worden, maar die daarnaast nog veel meer activiteiten hebben. De kampioen hierin lijkt wel de plantenwerkgroep te zijn, die buiten het gedeelte dat zij samen met onze werkgroep organiseert, nog een ganse waier uitstappen organiseert.

Voor zover ze ons meegedeeld worden en voor zover dit nog tijdig kan, geven wij de informatie van de verschillende werkgroepen door in Erica. Aan de natuurgidsen om hun keuze te maken.

Waar wij ook nog eens op willen aandringen, en dat geldt voornamelijk voor onze eigen vormingsactiviteiten, is dat er ons een klein verslag opgemakt wordt door een van de deelnemers, als het kan met een lijst van de waargenomen soorten, als dit van toepassing is. Het mag onder eender welke vorm: handgeschreven, getypt, op schijf of via e-mail. Laat de anderen meegenieten van uw ervaringen.

Wat hebben we in de aanbieding ?

Zaterdag

23 juni

9 uur

Kerk Opgrimbe

Kikbeekbron

Wandeling samen met de Limburgse en de Nederlandse
plantenwerkgroep

Samenkomst: 9h00 aan de kerk van Opgrimbe, Maasmechelen

Gids: Jos Gorissen

Zondag

24 juni

8 uur

Afrit 32

Genoelselderen

Vlinders

Dagexcursie in de paradijselijke Schwalnvallei met aandacht voor vlinders en bloemen. Op dat ogenblik bloeien daar de alpenvenkel, de zwarte rapunsel, de betonie, de arnica, de gevlekte orchis, de heidewikke, de knollatyrus, de wilde tijm, het zonneroosje, Een zee van bloemen die de insecten lokken.

Samenkomst: 8h00 aan afrit 32, te Genoelselderen (Café Meiklokie)

Gidsen: Hugo Vanderlinden en Frits van der Steen.

Meenemen: laarzen, gidsen, picknick, drank.

Maandag

2 juli

19 uur

Groene Huis

Bokrijk

G.P.S. - Kompas / Batdetector

Wie de cursus natuurgids heeft gevolgd, kreeg steeds op de laatste zaterdag voor het zomerverlof de mogelijkheid om te kennis te maken met staffkaart en kompas. Een eenvoudig magnetisch kompas bleek al voor velen enige problemen op te leveren. Het is niet ondenkbaar dat men zonder verdere praktijk na enige tijd dat allemaal weer vergeten is.

Maar de techniek heeft niet stilgestaan en misschien is het helemaal niet meer nodig om nog met een magnetisch te gaan rondlopen. Tegenwoordig bestaat er een (vrij duur) alternatief: het G.P.S.-kompas. Op deze excursie wordt haarfijn uit de doeken gedaan wat dit is. Op dezelfde uitstap wordt ook de werking van een batdetector uitgelegd. Dit is het toestel dat de voor het menselijk oor onhoorbare signalen van vleermuizen opvangt en omzet in hoorbare geluiden. Hierdoor kunnen de soorten gedetermineerd worden zonder de dieren in de hand te houden of ze te zien.

Over het G.P.S.-kompas vonden we een bijdrage van de hand van Mil Specs in het tijdschrift "Tijdingen" van de Vrienden van het Heverleebos en het Meerdaalwoud, waarin het nieuwe systeem met zijn voor- en nadelen wordt uiteengezet. Met hun toestemming mochten we het overnemen.

Een nieuw navigatiesysteem: GPS

Het is vandaag moeilijk geworden om volledig je weg kwijt te raken. Een (pratende) wegcomputer in de wagen is niet écht een uitzondering meer; voor letterlijk enkele duizendjes schaf je je een GPS-ontvangertje aan, een hoogtechnologisch navigatiesysteem in zakformaat.

GPS is op korte tijd enorm gepopulariseerd en wordt op talloze manieren toegepast.

Maar... wat is GPS eigenlijk ?! Een kennismaking met de grote en de kleinere kantjes.

GPS staat voor "Global Positioning System", zoiets als "universeel systeem voor plaatsbepaling". Een technische beschrijving van de werking is vrij eenvoudig. Tenminste voor wie het eenvoudig vindt, een net van 24 kunstmanen in nauwkeurig bepaalde banen om de aarde te brengen, zodat op elk ogenblik, op iedere plaats op aarde, er tenminste 4 van die satellieten boven de horizon staan. Elke satelliet draagt onder meer een computer, een atoomklok en

zendapparatuur mee. De computer "kent" de eigen onloopbaan, en bepaalt met de klok nauwkeurig de eigen positie, die voortdurend naar de aarde doorgezonden wordt.

Eenmaal per dag maakt het systeem contact met een grondstation, en voert de nodige (miniere) verbeteringen in de gegevensstroom in. Elke GPS-ontvanger op de grond, ook je piepkleine zakmodel, bevat een rekeneenheid die via driehoeksmeting uit de signalen van minstens 3 satellieten de standplaats bepaalt, met een nauwkeurigheid van "zeer minder dan 100 meter". Wordt ook een vierde signaal ontvangen, dan kan ook de hoogte van de waarnemer vastgesteld - geen luxe in ruw, bergachtig gebied.

Nu kan het systeem beslist beter. De nauwkeurigste uitlezing krijg je wanneer de eerste 3 kunstmanen onderling 120° uit mekaar staan boven de horizon, met de vierde boven je hoofd. Een marge van ongeveer 50 meter is dan normaal. En dat is dan nog mét inbegrip van wat "selectieve beschikbaarheid" wordt genoemd. Hier is een woordje uitleg nodig.

We drukken er hier op dat de uitspraak: "Nu we GPS hebben hoeft je geen kaart noch kompas meer!" slechts zeer ten dele klopt. Ten eerste geeft GPS de positiegegevens

gewoonlijk door als een reeks getallen, een lengte- en een breedtegraad, nu ook veelal als UTM-coördinaten (ons welbekend). En waar sta je dan (letterlijk) indien je geen kaart hebt met een aangepast coördinatenet? Maar volledig daarbuiten moet je goed beseffen dat GPS ten gronde een militair navigatiesysteem is, beheerd door het departement Defensie van de V.S. Dat het intussen een weldaad voor de mensheid is geworden, is een aangenaam neveneffect, maar voor wat betreft de beheerders, totaal onbelangrijk.

De "differentiële GPS", met een nauwkeurigheid van ... 50 cm (!) wordt door de eigenaars aangewend om zogenaamde "slimme" munitie haarfijn op veraf gelegen doelen neer te ploffen – een begrijpelijke maar minder sympathieke toepassing.

Even denkbaar is het, dat de ontwerpers niet weg zijn van de gedachte dat een dergelijk, hypernauwkeurig systeem door een tegenstander zou gebruikt worden om kwalijke metaalwaren in de eigen achtertuin te mikken. Vandaar dat in het voor het publiek toegankelijke systeem een vrijwillige, willekeurige "fout" in de signalen ingebouwd wordt, net groot genoeg om voor een geringe maar onvoorspelbare "verstrooiing" in de plaatsbepaling te zorgen - een cirkel op 100 meter rond de juiste plek is aanvaardbaar in de woestijn én een eind weg van een precisiedoelwit.

En toch ... Hélemaal ongevoelig voor het grote nut van een makkelijke en precieze plaatsbepaling voor het ruimere publiek zijn ze in de States ook weer niet. Zoals we reeds eerder schreven, wordt ernaar gestreefd de "selectieve beschikbaarheid" en de ingebouwde onnauwkeurigheid op termijn af te schaffen, zodat elk commercieel toestel even performant zou worden als de bevoorrechte militaire exemplaren van vandaag.

Reeds op 26 maart 1996 werd door het Witte Huis een "Algemene beginselverklaring GPS" vrijgegeven. Een paar interessante passages laat ik hier in vertaling volgen: "We zullen

doorgaan met het aanbieden van het *Global Positioning System* voor vreedelievend burgerlijk, commercieel en wetenschappelijk gebruik op voortdurende en wereldomvattende basis, vrij van directe vergoeding door de gebruiker" ...
"Het is onze doelstelling het gebruik van GPS met *Selectieve Beschikbaarheid* (SB) te beëindigen nog binnen een termijn van 10 jaar (...) om onze militairen toe te laten zich voor te bereiden op operaties zonder gebruik van SB"

"Beginnend in het jaar 2000, zal de president jaarlijks een beslissing nemen over het verder gebruik van GPS met SB. Om deze beslissing te ondersteunen zullen (...) aangewezen departementen en overheidsdiensten een zienswijze en aanbevelingen verstrekken over het verder gebruik van SB ..

Het is dus wel degelijk menens: bij leven en welzijn gaat onze navigatie nóg correcter worden, zelfs aan de hand (ajaja, bedoeld deze keer) van ons bescheiden zakmodelletje. Hoewel het zeker nog kleiner kan!

Al een tijdje geleden bracht een grote Japanse uurwerkmaker het eerste "navigatie-uurwerk" op de markt, een door de ontvangstantenne fors uitgevallen ding dat buiten de tijd, ook je positie in standaardcoördinaten weergeeft. Het moest op dat ogenblik zowat 17.000 frank kosten, duur in vergelijking met de prijs die nu nog voor bijvoorbeeld een "eTrex" van de firma Garmin gevraagd wordt (ongeveer 8.600 fr.) – geen topmodel, maar alles wat je echt nodig hebt en meer. Je kan er in elk geval op een "grafisch" scherm werken, en je tocht door het terrein zichtbaar maken aan de hand van zelf geplaatste ikoontjes als "wegmarkeringen". Je kan bovendien je snelheid aflezen én je hebt een "terug naar huis"-functie. En dat alles in dat kleine kastje!

De verdere ontwikkelingen in GPS-land beloven boeiend te worden, vrienden. We houden de zaak in de gaten en melden ons wellicht later nog eens terug.

MIL SPECS

Donderdag

5 juli

22 uur

**Kerk Lozen
(Bocholt)**

Glimwormen en nachtdieren

Dit is een nieuwe excursie op het programma. Het wordt een laat-avonduistap in de Lozerheide waarbij we op zoek gaan naar insecten die erg zeldzaam geworden zijn: glimwormen. Daarnaast is er nog aandacht voor alle ander leven dat 's nachts actief is: vleermuizen, nachtzwaluwen, uilen en wat er verder nog te zien en horen is. Gids is Rik Bosmans. Afspraak om 22 uur aan de kerk van Loozen-Bocholt. Einde rond half twaalf.

Over de glimworm vonden we een bijdrage van Jos Buysen van de Milieugroep Voeren, die we als voorafinfo met zijn toelating overnemen

De Glimworm

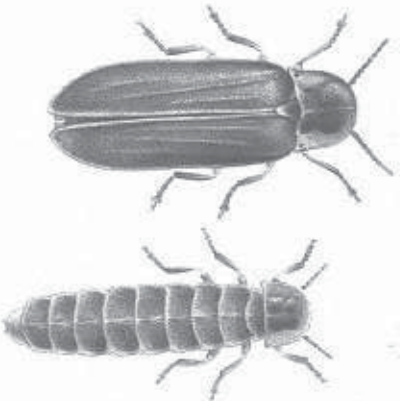
Lampyris noctiluca

Frans: Luciole of Lampyre, Duits: Glühwürmchen, Leuchtkäfer of Feuerfliege, Engels: Firefly of Glow-worm.

De tientallen vuurvliegies in en rond de Woudmeestertuin zorgen op zwoele zomeravonden in juni voor een sprookjesachtig schouwspel. Zeker in de duisternis van het bospad doen de zwevende lichtjes zeer mysterieus aan, ook al omdat ze nogal eens aan- en uitknippen.

Onder aan het achterlijf van de glimwormen bevinden zich twee lichtgevende segmenten. Tijdens de vlucht gloeien de lichtpunten nog veel feller op. In rust kun je de segmenten goed onderscheiden. Alleen de mannetjes kunnen vliegen, en zijn op zoek naar wijfjes tussen gras en kruiden, die eveneens licht uitstralen en de mannetjes daarmee lokken.

Dit licht wordt voortgebracht door cellen die zuurstof, water en een enzym gebruiken voor de productie van oxyluciferine. Het lichteffect wordt nog eens versterkt door een buitenste laag van urinezuurkristallen. Het mannetje heeft een uitzonderlijk goed gezichtsvermogen en ziet de wijfjes al van op een afstand van tien meter. Zijn ogen zijn uit acht keer zoveel facetten opgebouwd als die van het wijfje.

Mannetje (l) en vrouwtje van de gewone glimworm

Er leven drie soorten in ons land: de gewone glimworm (*Lampyris noctiluca*), de kleine glimworm (*Lampyris splendidula*) en de kortschildglimworm (*Phosphaenus hemipterus*). Vooral over de verspreiding van de kleine glimworm en de blijkbaar dagactieve kortschildglimworm is nog maar weinig geweten.

De laatste jaren komen er uit heel Europa verontrustende berichten over de achteruitgang van de kevers die we glimwormen noemen. Ook hier in België hoor je vaak zeggen dat er veel minder glimwormen te zien zijn dan vroeger. Om na te gaan of er werkelijk iets aan de hand is, moeten we weten

waar ze (nog) voorkomen en of de bestaande populaties afnemen. Het ideale biotoop voor de vuurvliegies wordt wel minder: bosweiden en ruige graslanden langs bosranden zijn merendeels verdwenen.

Oproep voor glimmormen-inventarisatie

In navolging van de Britse glimmormeninventarisatie hebben Nederlandse collega's en Raphael De Cock besloten ook een dergelijk project voor de Benelux te starten. Daarom zouden we je willen oproepen om mee te werken aan deze inventarisatie. Dat kan door waarnemingen i.v.m. de vindplaats, datum en eventueel bijkomende gegevens (aantallen, habitat, tijdstip, ...) te verzamelen en door te sturen. Ook als ergens - met enige zekerheid - geen glimmormen voorkomen, willen we dat weten.

Waarnemingsformulieren en een korte handleiding met een eenvoudige determinatiesleutel voor de drie soorten, kan je opvragen bij Raphael De Cock (Departement Biologie (U.I.A.), Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, tel. 03-820 22 62, fax 03-820 22 71, e-mail: rdecock@uia.ua.ac.be

Donderdag

6 september

19u30

Groene Huis

Varens

Moelijk item voor alle beginners, als het wat anders is dan de adelaarsvaren. Lily Gora maakt het allemaal wat duidelijker op deze determinatieavond.

Van 19u30 tot 22u30 in het Groene Huis.

Zondag

16 september

9 uur

Educatief centrum

Linkhout

Vissen

Ook een niet zo bekende tak van de gemiddelde natuurkennis. Er wordt nagegaan welke soorten nog op het Schuilenmeer voorkomen en men leert de vissen van nabij kennen.

Gids is Jos Eyckens

Einde tegen 12 uur

Het programma van de vissenwerkgroep voor de rest van dit jaar

De visbestandopnamen gebeuren in samenwerking met P.V.C. (Provinciale Visserijcommissie), I.B.W., Aminal - Bossen en Groen, afdeling natuur, Likhona en alle geïnteresseerden.

11-13 sep Onderzoek naar de visstand in de Kasteelvijver 's Herenelderen

23-26 okt Afvissing kweekvijvers Bokrijk. Samenkomst 8 uur aan het paviljoentje.

2 nov, 10 nov Afvissen kweekvijvers Lozen

6-9 nov Afvissing kweekvijvers Bokrijk. Samenkomst 8 uur aan het paviljoentje

10 nov Afvissen vijver 'Het Wik' Bokrijk. Info: Marc Fourrier 089/358598

20-23 nov 5-jaarlijks beheer 'Grote Moffert en Coxen' te Bokrijk

Samenkomst 8 uur aan het paviljoentje

Voor meer informatie:

visserijbioloog: Bart Denayer 0475/678990

Bos en Groen: Marc Stouten 0495/387204

Likhona: Rigo Ceelen 011/803963

Diverse data

zie tabel hieronder

Paddestoelen

Het seizoen van de 'fungi' raakt langzaam op kruissnelheid. Er zijn tot op het einde van het jaar nog 9 activiteiten voorzien, waarvan 4, die we hier vermelden, tot einde september. De anderen vindt u gewoontegetrouw in het septembernummer, met eventueel de laatste wijzigingen.

We starten de reeks met twee determinatieavonden in het Groene Huis, en met twee excursies.

Datum	Uur	Wat ?	Waar ?	Gids
Do 23 aug	19u30-22u30	Determinatie	Groene Huis Bokrijk	Luc Lenaerts
Do 13 sep	19u30-22u30	Determinatie	Groene Huis Bokrijk	Luc Lenaerts
Zo 23 sep	9u00-12u00	Excursie	Parking Kasteel Bokrijk	Hugo Vanderlinden
Zo 30 sep	9u00-12u00	Excursie	Kerk Elikom-Meeuwen	Jean Vangrinsven

Plantenwerkgroep Likona

In de eerstkomende drie maanden plant de plantenwerkgroep van Likona, naast diegene die op de kalender van onze vormingsactiviteiten staan, nog tal van andere excursies. Beginnende floristen en alle geïnteresseerden zijn steeds welkom.

Het lijstje:

(F=Floristenclubje, ZG=zwarte gaten project, O=orchideeënwerkgroep)

Datum	Project	Plaats	Samenkomst	Tochtverantwoordelijke
zo 24/6	F	Militair Domein Houthalen	9u knooppunt 33 fietsroute netwerk	Alex Baller, Bert Berten
ma 25/6	F	Kalkgrasland Borgloon	18u30 kerk Gors-op-Leeuw	Lily Gora
Ma 2/7	F	C61512: Riebosserheide	18u30 Brug kanaal Lommel	Olivier Heylen
Za 28/7	F	Militair Domein (Heide)	9u15 Kerk Koersel	Erik Molenaar
Za 4/8	ZG	C61544 Lommel Werkplaatsen	13u Kerk Lommel Werkplaatsen	Eddy Geysens
Ma 6/8	F	't Hasselterbroek	18u30 Kerk 't Hasselt Bree	Lily Gora
Vr 10/8	O	Beheerswijken Veurbos	9u30 Kerk 's Gravenveren	Felix Baeten
Ma 13/8	F	C73232: Goolderheide	18u30 Kerk Bocholt	Lily Gora
Zo 19/8	ZG	E74313: Millen	10u Kerk Millen	Stijn Bouchet
Ma 20/8	F	D71322: Neerglabbeek	18u30 Kerk Opoeteren	Jo Hermans, Lily Gora
Wo 22/8	ZG	Kattenbos Lommel	9u Station Kattenbos Lommel	Olivier Heylen
Ma 27/8	F	Resterende zwarte gaten	18u30 wordt nog medegegeeld	Lily Gora
Za 8/9	W	Riebosserheide Lommel	9u Brug Kanaal Lommel	Albert Geuens
Zo 9/9	P	Maasuitwaarden Kerkweerd	9 u De Wissen Stokkem	Frans Verstraeten
Wo 12/9	ZG	Omgeving Lixhe, Voeren	10u Kerk Lixhe	Leo Andriessen, Cecile Nagels

Vormingscursussen ingericht door de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen i.s.m. Likona

Onderwerp	Datum 2001	Uur	Activiteit	Gids/ Begeleider	i.s.m. LIKONA	Plaats	Plaats van Afspraak
Moeilijke Planten	21-6	19h30	Determinatie	Bert Berten	Plantenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Kikbeenbron	23-6	09h00-12h00	Determinatie	Jos Gorissen	Plantenwerkgroep	Opgrimbie	09h00: kerk Opgrimbie
Vlinders	24-6	08h00-19h00	Inventarisatie-excursie	F. Vandersteen/ H. Vanderlinden	Insectenwerkgroep	Kalterherberg/ Schwalmvallei	08h00: Afrit 32 Genoelselderen-Meikloke
G.P.S. - Kompas /Batdetector	2-7	19h00	Gebruik G.P.S, kaart	W. Bartels / L. Crèvecoeur		Bokrijk	19h00: Groene Huis Bokrijk
Glimwormen en nachtdieren	5-7	22h00	Determinatie-excursie	R. Bosmans		Loozerheide	22h00: Kerk Lozen (Bocholt)
Paddestoelen	23-8	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Varens	6-9	19h30-22h30	Determinatie	Lily Gora	Plantenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Paddestoelen	13-9	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Vissen	16-9	09h00-12h00	Determinatie-excursie	Jos Eyckens	Vissenwerkgroep	Schulensmeer	09h00: Educatief Centrum-Linkhout
Paddestoelen	23-9	09h00-12h00	Inventarisatie-excursie	H. Vanderlinden	Mycolim	Het Wik	09h00: Parking Kasteel Bokrijk
Paddestoelen	30-9	09h00-12h00	Inventarisatie-excursie	J. Vangrinsven	Mycolim	A-beek	09h00: Kerk Ellikom
Paddestoelen	7-10	09h00-12h00	Inventarisatie-excursie	H. Vanderlinden	Mycolim	Hengelhof	09h00: Parking Kasteel Hengelhof
Paddestoelen	11-10	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Paddestoelen	14-10	09h00-17h00	Inventarisatie-excursie	L. Lenaerts	Mycolim	De Voeren	09h00: Kerk 's-Gravenvoeren
Paddestoelen	21-10	09h00-12h00	Inventarisatie-excursie	J. Vangrinsven	Mycolim	Kolisbos	09h00: Kerk Kleine Brogel
Paddestoelen	21-10	13h30-16h30	Inventarisatie-excursie	J. Vangrinsven	Mycolim	Hageven	13h30: Centrum "De Wulp" Neerpelt
Wintervogels	25-11	07h30-20h30	Studie Wintervogels	Rik Libot /T.Dreesen	Vogelwerkgroep	Zeeland	07h30: Carpooling Lummen Busuitstap
Paddestoelen	15-11	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk

* De busuitstappen zijn vooraf in te schrijven bij Chris Marneffe: 011/31 49 79 - Liefst Na 17h00